

ні звуку. (А. Хуторян) // *На ньому – ні хмаринки; в полі – ні звуку* (І. Базилянська); 2) членування простого / складного речення першотексту на два й більше самостійних речення в мові перекладу) ↔ «Перебудова мовних одиниць» [2, с. 115–126] ↔ *Стой! здесь лежит что-то; свети сюда!* (М. Гоголь) → *Стій, тут лежить щось; світи-но сюди!* (А. Хуторян) // *Стривай, тут лежить щось. А посвіти-но сюди* (І. Базилянська).

Список використаних джерел

1. Дзюба І. М. Що за обрієм? (наша культурна спадщина і культурне майбуття). *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність*. Київ, 1992. Вип. 1. С. 5–30.
2. Мельничайко В. Я. Творчі роботи на уроках української мови. Конструювання. Редагування. Переклад : посібник для вчителя. Київ : Радянська школа, 1984. 223 с.

«ПРАКТИКУМ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ» ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ

Кухар Ніна Іванівна

*кандидат філологічних наук, доцент, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,
gulevich.nina68@gmail.com*

Прокончук Людмила Володимирівна

*кандидат філологічних наук, доцент, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,
liudapro578@gmail.com*

Усебічна підготовка фахівців із філологічних дисциплін передбачає глибоке знання ними мови, а також тих закономірностей і тенденцій, що виявляються в мовленнєвій практиці. Аналіз науково-методичної літератури та рівень фахової підготовки студентів у закладах вищої освіти свідчить, що потребує доповнення концепція формування орфографічної й пунктуаційної компетентностей майбутніх учителів української мови. «Практикум з української мови» – одна з перших лінгвістичних дисциплін, яку вивчають

здобувачі ступеня вищої освіти бакалавра філологічних спеціальностей і значущість якої не можна применшити, оскільки успішне її засвоєння, з одного боку, слугує надійним підґрунтям для опанування інших дисциплін лінгвістичного циклу, а з іншого – забезпечує вдосконалення культури писемного мовлення.

З огляду на ухвалення нової редакції «Українського правопису», студенти виконують навчальні проєкти «До витоків українського правопису», «Пантелеймон Куліш як автор правописної системи», «Правопис Івана Огієнка», «Роль Олекси Синявського в унормуванні української мови», «Новаторство упорядників Правопису-1928». Такі завдання дають змогу сформуванню цілісного уявлення про історію українського правопису, збагнути закономірність навколоправописних дискусій упродовж останніх двох століть і водночас досягнути значущість правопису як «мовної Конституції» для всіх громадян України.

Пріоритетними організаційними формами роботи в процесі вивчення «Практикуму з української мови», окрім презентації навчальних проєктів, є практичні заняття, тренінги, ділові ігри, навчальні дискусії, «круглі столи». У нашій практиці вивчення навчальної дисципліни «Практикум з української мови» на факультеті філології й журналістики імені Михайла Стельмаха Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського основними методами навчання визначено як традиційні, так й інноваційні, з-поміж яких виокремимо: спостереження над різнорівневими мовними одиницями (робота з текстами лінгвокультурологічної тематики), лінгвістичне проєктування, інформаційно-комунікаційні технології (завдання з лексикографії).

Текст на заняттях з «Практикуму з української мови» слугує дидактичним матеріалом, що забезпечує пізнання мовних одиниць, передовсім лексико-семантичного й граматичного рівнів мовної системи, засвоєння закономірностей функціонування різнорівневих складників мови, дає змогу розпочати формування системи лінгвістичних понять у студента-першокурсника.

Укладений навчальний контент (тексти лінгвокультурологічної тематики) на практичних заняттях стає в нагоді для написання

диктантів під час проведення вхідного контролю рівня засвоєння орфографічних та пунктуаційних норм, вибіркових, попереджувальних диктантів, диктантів із продовженням, вправ для розв'язання орфографічних та пунктуаційних завдань.

Використання на заняттях із «Практикуму з української мови» інформаційно-комунікаційних технологій умотивована потребою формування в студентів першого року навчання навичок самостійного здобуття знань і навігації в складному інформаційному просторі, насамперед зі словниково-довідникових джерел. Адже формування орфографічної та пунктуаційної компетентностей безпосередньо залежить від набуття студентами вмінь працювати із лексикографічною літературою. До того ж теоретичні аспекти роботи зі словниково-довідниковими джерелами майбутні учителі української мови розглядають у межах дисциплін «Українська мова (за професійним спрямуванням)» та «Сучасна українська літературна мова (Лексикологія. Лексикографія)». На заняттях із практикуму студенти використовують низку лексикографічних праць, навіть і ті, які лише нещодавно стали доступними широкому колу мовців, серед них і репринтні видання серій «Українська граматична класика» і «Словникова спадщина України».

Для перевірки рівня сформованості фахових компетентностей, зокрема орфографічних та пунктуаційних, пропонуємо студентам тестові завдання після вивчення однієї чи кількох тем. Зауважимо, що контроль маємо змогу здійснювати в Центрі моніторингу якості знань, створеному в нашому університеті.

Отже, рівень професійних компетентностей майбутніх філологів великою мірою залежить від чинників формування мотиваційної сфери навчання, серед яких вагомими постають форми організації роботи в процесі вивчення «Практикуму з української мови» (презентації навчальних проєктів, робота з текстами лінгвокультурологічної тематики, застосування інформаційно-комунікаційних технологій і тестових завдань).

Список використаних джерел

1. Німчук В. Проблеми українського правопису ХХ – початку ХХІ ст. Київ, 2002. 112 с.
2. Омельчук С. Основні аспекти мовленнєво-методичної компетентності вчителя-словесника. *Дивослово*. 2012. № 5. С.13–18.

3. Симоненко Т. Базова система вправ у роботі над розвитком професійно-комунікативних умінь студентів-філологів. *Українська мова і література в школі*. 2005. № 7. С. 40–43.

МОДЕЛЬ ВИКОРИСТАННЯ МИСТЕЦЬКОЇ КОМПАРАТИВІСТИКИ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Лілік Ольга Олександрівна

*доктор педагогічних наук, доцент, Національний університет
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, lilik8383@ukr.net*

Мистецька компаративістика відіграє важливу роль у професійному становленні учителів-словесників. Оскільки література – це «мистецтво слова», то важливо поєднувати її з іншими видами образотворення, відтак, використання методів, прийомів і засобів компаративного аналізу творів літератури й інших видів мистецтв у професійній підготовці майбутніх учителів-словесників сприятиме формуванню в них професійних компетентностей, а отже, підвищенню рівня середньої і вищої літературної освіти в Україні.

У процесі дослідження беремо за основу визначення Г. Ремака: «Літературна компаративістика – дослідження літератури поза межами однієї країни, а також вивчення взаємовідносин між літературою, з одного боку, й іншими сферами знань і вірувань, такими як мистецтво, філософія, історія, соціальні науки, релігія – з другого. Отже, йдеться про порівняння однієї літератури з іншою чи іншими, а також про порівняння літератури з іншими сферами людської експресії, яке шляхом пошуку зв'язків, аналогій, спорідненості й впливів зіставляє літературу з іншими сферами вислову чи знання або ж літературні факти й тексти між собою» [2]. Метою такого зіставлення, на думку дослідника, є глибше розуміння художніх текстів, формування більш повного уявлення про мистецтво.

Концептуальним підґрунтям нашого дослідження є ідея, що в основі всіх видів мистецтва лежить подібна діяльність (творення образів, утілення певних ідей), незважаючи на різні засоби й техніку,